

Ніна Герасименко

УДК 004.738.5:82

МЕРЕЖЕВА ЛІТЕРАТУРА: НОВА ФОРМА ЧИ ЗМІСТ?

Авторка докладно досліджує новий різновид сучасної літератури – мережеву. Крізь призму аналізу текстів віртуальної літератури дослідниця визначає особливості цього явища, характеризує позитиви та негативи його підвидів, розглядає можливість створення нелінійних, розгалужених структур та перетворення їх на літературний текст.

Ключові слова: мережева література, тексти віртуальної реальності, інтернет-технології.

Nina Herasymenko. Net literature: A new form or a new substance?

The author proposes a thorough examination of a new kind of contemporary writings, i.e., the net literature. Citing a number of virtual texts, the author determines the features of this phenomenon, describes the advantages and drawbacks of its varieties, and studies the possibility of creating non-linear, ramified structures which could be subsequently transformed into a literary text.

Key words: net literature, the texts of virtual reality, internet technology.

Сучасна українська література дедалі частіше виходить за межі друкованих видань, а серед читачів і літературознавців більшої популярності набуває термін “мережева література”. Допоки фахівці-критики продовжують сперечатися щодо назви цього явища та змісту, вкладеного в неї, мережеву літературу активно “юзають” читачі й починають друкувати видавництва. Перед авторами й читачами постають нові виклики.

Як подає wikipedia.org, “мережева література – поняття, яке пропонують деякі публіцисти для визначення сукупності літературних творів, основним середовищем існування яких є Інтернет” [див.: 1]. Від питання про мережеву літературу необхідно відрізнити питання про додаткові можливості, що надаються Мережею, наприклад, зручність пошуку текстів чи в текстах.

Термін “мережева література” влучно характеризує директор видавництва “Буква і цифра”, яке вперше подало друком тексти з мережі, Олександр Ворошилов: “З самим поняттям “мережева література” у нас термінологічна каша. З одного боку, під “мережевою літературою” розуміють тексти, в яких використано гіпертекстові можливості, іншими словами – це тексти, які неможливо відтворити поза мережею. Такі тексти – окрема історія, яка розгортається на наших очах” [див.: 6].

З другого боку, під мережевою літературою часто розуміють тексти, розміщені в неті. Вони можуть бути так само лінійно побудованими, як і текст на паперовому носії, і не обов'язково передбачати якийсь онлайнвий зворотній зв'язок із читачем, можуть не мати ніяких гіперлінків, узагалі нічим не відрізнитися від звичайного тексту.

У чому ж особливості, власне, віртуальної творчості? Мережева література передусім виступає як література нових технологічних можливостей, оскільки Інтернет як носій текстів дає авторові низку засобів і прийомів, недоступних на папері. Зокрема, такою відмінністю є нелінійність тексту – за рахунок

гіперпосилань читач може самостійно будувати свою траєкторію руху текстом. Інтерактивність дозволяє читачам дописувати наявний текст, проілюструвати його фото, додати відеосюжет чи аудіофайл. Слід звернути увагу на те, що нова форма породжує новий зміст, який потребує нового жанру. Як зазначено у Wiki, Інтернет сприяє зміні ієрархії жанрів і форм: типи тексту найкраще пристосовані до мережного існування, виходять на перший план і поступово витісняють інші. Новим мережевим жанром може стати прозаїчна мініатюра (текст розміром “в один екран”, не вимагає вертикального прокручування для прочитання від початку до кінця, оскільки читачі не читають екрани, а сканують), есе, тексти на зразок записів у щоденнику [див.: 1].

Однак не варто також наполягати на тому, що нові жанри української літератури обмежаться лише стислістю форми – мініатюра, есе, запис у щоденнику, адже мережевий текст містить гіперпосилання, які можуть відіслати читача до іншого запису, але пов'язаного з цією темою, або до уточнення (довідки). Якщо не розглядати в цьому випадку відео, аудіо та ілюстрацію, до яких може відіслати автор, а лише текст, то виходить, що в мережі формується щось на зразок “родоводу” певної теми. Якщо розглянути певний текст у мережі, перейшовши також за всіма гіперпосиланнями, стає очевидним, що автор у мережі може нанизати на одну тему безліч текстів. І це дає змогу говорити про виникнення в сучасній літературі жанру, цілком відмінного від тих, які функціонують у друкованій літературі.

Відомо, що в історії друкованої літератури існують автори, які пропонують читачеві скористатися їхньою інструкцією прочитання тексту. Приміром, популярний “Хозарський словник” Мілорада Павича також можна читати за допомогою додаткових засобів – читачеві запропоновано користуватися картами або знайомитися з текстом не лінійно, а на власний розсуд.

Тому є підстави вважати, що мережева література, що зародилася як нова форма написання та розповсюдження тексту, трансформує старі жанри художньої літератури, а також породжує нові. До речі, не так давно в Японії з'явився бестселер, написаний за допомогою мобільного телефона. Його автор, 22-річний Юме Хотару, два роки розважався тим, що під час їзди у транспорті та на перервах друкував на мобільному по реченню, а тоді пересилав їх на свій мікроблог в Інтернеті. Після того, як блог Юме отримав велику популярність у мережі, видавці запропонували йому перенести текст на папір. Роман, що був названий “Перший досвід”, розповідає про любов і секс серед школярів. Коли перший його наклад з'явився в найбільших книжкових магазинах Японії, він одразу став бестселером і спровокував у країні нову моду на “мобільну літературу”. Здебільшого авторами таких романів стають молоді жінки, які стверджують, що їхні сюжети повністю або частково засновані на подіях власного життя. Крім того, ці твори часто присвячені темам, про які в Японії через особливості культури не прийнято говорити вголос: сексу, наркотикам, вагітності, зґвалтуванням, абортам тощо. Критики зазначають: така література користується значною популярністю всупереч часто надзвичайно слабкій техніці письма.

В Україні видання мережевої літератури на папері на сьогодні поодинокі, проте вони набувають популярності як серед читачів Інтернету, так і серед прихильників традиційних друкованих видань.

Один із прикладів – “8. Жіноча мережева проза” (2006 р.), проект київського видавництва “Букви і цифри”, який став своєрідним поєднанням таких уживаних нині категорій, як “жіноча проза” та “мережева література”. Авторками видання стали 8 користувачок блогів (блог від англ. blog та web log – мережевий журнал або щоденник подій – це веб-сайт, на якому

регулярно з'являються нові записи, фотографії, аудіо та відео; тих, хто веде блоги, називають блогерами, а мережу – блогосферою). Активні дописувачі “Живого журналу” (LiveJournal) у друкованому виданні “8. Жіноча мережева проза” виступають під ніками, а не під своїми справжніми іменами – Шила Мила, Цитрусова, Пані Груня, Мс Юлька, Сокира, Тані Флінт, Настасья Черпакова, Ір Ші. Книжка, наклад якої сягнув тисячі примірників, вийшла українською та російською мовами. Прикметно, що видавець, упорядковуючи матеріали блогерів, співпрацював з авторками, тобто вони спільно визначали концепцію друкованого видання, брали участь у презентації видання та його промоції. Оскільки у своїх блогах блогери, як правило, провокують та міфологізують, то під час презентації видання йшлося про реакцію на явище жіночої мережевої прози (в лапках і без), а також про магію числа видання – 1 книжка, 2 оповідання від персони, по 4 україномовні та російськомовні авторки, 8 дівчат в авторській колегії, 16 оповідань, 220 сторінок тексту, й символічна ціна у 18 гривень 88 копійок”.

На противагу книжці “8. Жіноча мережева проза”, редактор часопису текстів та візії “Четвер” Юрій Іздрик зібрав в одному номері (№ 28, 2007 р.) випадкові записи. А в анотації до видання зазначив, що всі тексти цього числа – “... вибрані з текстового простору Live Journal, селектовані, упорядковані (або згенеровані) комп'ютерною програмою, і жодним чином не корелюють із естетичними чи інтелектуальними уподобаннями редакції”.

За Ю.Іздриком, “редакція не завжди поділяє ідеологічні, сексуальні чи ідентифікаційні преференції деперсоналізованої автури, а відтак скидає із себе будь-яку відповідальність за можливі психічні травми деперсоніфікованого читача”. Слід зауважити, що в “Четвер” записи блогерів потрапили без їхнього відому. У цьому випадку стерлася одна з ланок редакційно-видавничого процесу, бо видавець, користуючись тим, що в ЖЖ тести блогерів не захищені авторським правом, скопіював записи в такому порядку, в якому вважав за необхідне, подавши всі тексти “в оригінальному написанні, без редакторсько-коректорського втручання”. Блогери, яких передрукували в часопису, могли знайти свої дописи завдяки нікам та аватаркам (аватарки – це зображення, точніше – “обличчя користувача у віртуальному світі”).

“Ще однією принциповою можливістю для літератури епохи Інтернету стала можливість свого роду “розподіленої творчості”. Це творчість, яка припускає написання одного твору – або, швидше, розробку однієї літературної теми – відразу багатьма письменниками, віртуальною спільнотою. Тут реалізується ідея не тільки “багатовекторного”, а й нескінченного літературного твору, себто твору, який не може бути остаточно й безповоротно завершеним. Утім, письменникові доводиться якщо й не виривати з корінням, то, в кожному разі, дуже модифікувати своє письменницьке честолюбство. Колективний автор – все одно що анонімний автор. Небагато знайдеться людей із помітним письменницьким даром, які на таке погодяться”, – пишуть дослідники Тарас та Катерина Паньо [див.: 5].

Одним із прикладів створення арт-продукту у блогах слугує цьогорічний проект “Мамай і маргарин”. Він об'єднав 10 ілюстраторів та 21 автора оповідань. Ідея – кожен автор пише коротке оповідання, а художник малює до нього ілюстрацію.

Тема, хоч і звучить дещо абсурдно, насправді відкриває широкі горизонти. За словами організатора проекту, жж-юзера *cytrusova*, “і мамай, і маргарин – слова відносні, тобто це можуть бути як автентичні поняття (людина і жир), так і будь-що інше (космічний корабель і третє вухо). Єдина умова – і те, і те має бути присутнє в творі, бодай в думках головного героя” [див.: 9].

У результаті проведення проекту маємо 21 оповідання і 21 оригінальний малюнок. Серед учасників можна знайти таких українських митців, як поети Олег Коцарев, Ілля Стронговський, Катя Бабкіна, Катріна Хаддад і художниця Гриця Ерде, авторка скандальної виставки “Самки та яйцекладки: жінки з культури”.

Приклади колективного творіння текстів у мережі ще раз доводять, що Інтернет-література породжує нові жанри. Також у цьому випадку особливо цінне стирання бар’єрів між уже відомими авторами та початківцями. Для видавців такі проекти дають можливість знайти нових авторів.

Нові можливості мережевої літератури вимагають і нової реакції від читача. В Інтернеті правильніше застосовувати термін юзер (від англ. user – користувач). Читач у мережі перестає бути пасивним. Тексти, розміщені у блогах, провокують його на відгуки, коментарі. Вони можуть бути як текстовими, так й у вигляді картинок (фотографій), аудіофайлів чи відеосюжетів. Тобто, описуючи свої переживання у блозі, блогер не лише ділиться найсокровеннішим, як у друкованому виданні, а й дозволяє читачеві використовувати (юзати) його текст на свій розсуд.

У мережевої літератури є ще одна технічна перевага: тут легко дізнатися, скільки людей прочитало твій текст за допомогою сайтів, які дозволяють отримати таку статистику, тому мережевий автор завжди знає про свого читача. Якщо видавцеві, перш ніж готувати до друку певне видання, слід скористатися послугами дослідника книжкового ринку, то мережевий автор самостійно може ознайомитися з тим, хто його читає. Першого разу – це особливий ризик розмістити свій текст на сайті, однак після першого віртуального спілкування з читачем авторові буде легше виходити “на люди” зі своїм текстом.

Отже, можна стверджувати, що мережева література завдяки технічним можливостям стирає бар’єр між автором та читачем. Особливо це прикметно для блогерів. Такий щоденник дає можливість висловитися самому, вибрати тих, кого ти читаєш, та виокремити у список юзерів, які читають тебе. Для авторів-новачків це слугує додатковим, а іноді чи не єдиним способом піару. Відомим авторам, які ведуть свої електронні щоденники, це дає можливість зрозуміти, хто є твоїм читачем, а читачеві – відчутти відсутність щільної завіси в доступі до улюбленого письменника. Проте слід звернути увагу на те, що завдяки спрощеній можливості розміщати свої тексти в Інтернеті в мережі з’явилася злива справжніх графоманів.

Як стверджує Тетяна Мельник, “кліше “чергової самвидавівської графоманщини” [див.: 4], що вже встигло закріпитись у свідомості багатьох читачів щодо авторів, які публікуються виключно в Інтернеті, досить поширене (на жаль). Такі означення, як маргінальна література, маргінальні автори – чи не вони суттєво гальмують шлях до так званої “живої” публіки, не дозволяючи вийти за межі нетівського простору? Мережеву літературу можна трактувати двозначно: з одного боку – як абсолютну авторську свободу та максимальне наближення до читача, а з другого – нетівський простір руйнує грані поміж критеріями автор-професіонал, автор-аматор. Власне, якщо професійні автори мають можливість друкуватись у паперових виданнях, то автори-аматори змушені блукати узбіччями літературної ниви: дематеріалізовуватись у цифровому форматі Інтернету.

Однак варто такому “дематеріалізованому” авторові потрапити на шпальти цілком реального видання (паперового журналу, альманаху, а в ідеалі – власної книжки), перспектива враз змінюється. У цьому контексті йдеться не так про класичне паперове видання, що має справу з вибраними авторами та їхніми рукописами, як про збірник творів формату “digital” [див.: 3].

Щодо українських авторів, які зі скепсисом ставляться до літератури мережі, то, як пояснюють дослідники К. і Т.Паньо, “головна проблема розвитку цього жанру – володіння технологією. Річ не лише в тому, що письменник не володіє, скажімо, HTML. Не володіє – і гаразд, є вдосталь редакторів, які дозволяють гіпертекстове форматування тим, хто не посвячений у таємниці коду й тегів. Проблема в іншому, а саме: люди, котрі не мають уявлення про суть технології, найчастіше не в змозі усвідомити її можливостей. Письменник не знає, як може й повинен виглядати врешті-решт текст. Тому те, що пишуть одні, а переводять в гіпертекст інші, досі має вигляд несміливих учнівських етюдів, спроб, експериментів, текстово-технологічних ігор. Щоб створити витвір мистецтва, треба володіти виражальними засобами, які дозволяють якомога повніше втілити свою ідею. У даному випадку – володіти відповідними технологіями” [див.: 5].

Немає більшої нагороди для автора, ніж його надрукований текст. Власне, саме це твердження може частково пояснити, чому українські автори не до кінця визнають мережеву літературу, так би мовити, повноцінною, яка б нарівні могла конкурувати із друкованим письмом. “Відсутність релевантних бізнес-моделей у традиційних видавців і далі залишає мережевій літературі роль справи добровільної й неоплачуваної. Експерименти з продажем “електронних книжок” (не плутати з “електронними книгами” – пристроями для читання електронних текстів) були, але на глобальний комерційний успіх не страждали. На світ вилізла ціла купа факторів, які грали проти. Платити за електронну книжку на Заході не завжди зручно, а на наших просторах – практично неможливо. Читати електронну книжку все ще менш зручно, ніж паперову. Вкрасти цю книжку подекуди простіше, ніж купити” [див.: 3].

Що ж до того, чи стане мережева література бізнесом та чи буде ця справа з часом прибутковою, О.Ворошилов повертається до думки про електронні книжки. “Видавництво робить електронну верстку – і книжку можна скачати. Щось на кшталт books on demand. Втім, наразі електронні книжки, по-перше, є надто вже недосконалими, а по-друге, вони ще не стали масовим продуктом. От коли стануть – тоді й піде продаж” [див.: 6], – переконаний видавець.

Безбар’єрність поміж автором та читачем може так само негативно вплинути на розвиток його творчості, причина цього – фактор вразливості авторів на відгуки щодо своїх текстів, оскільки вони часто бувають негативними. Окрім цього, існує ймовірність, що дискусія після тексту може бути набагато цікавішою за сам текст.

Отже, сучасний автор, який покладається на Інтернет, мусить бути доволі гнучким – від нього вимагається, окрім красного письменства, ще й володіння технічними навичками. І той автор, який піде назустріч новим формі та жанру, матиме популярність, адже цього вимагають і видавці.

Де ж можна ознайомитися з українськими Юме Хотару? До зразків того, що в Україні має право називатися “мережевою літературою”, насамперед варто зарахувати так звані літературні сайти. Точніше – сайти, де можна надрукувати свої тексти й отримати відгук від інших авторів. Найпопулярніші на сьогодні – www.bukvoid.com.ua, litakcent.com, www.samvydav.net, www.litclub.lviv.ua, www.littusowka.iatp.org.ua, www.litklub.by.ru, www.ukr.muza.com.ua. Завдяки цим сайтам видавці дізнаються про нові імена в літературі, яких можна надрукувати. Окрім цього, такі сайти виступають майданчиками для знайомств та створення віртуальних літературних тусовок, середовищ.

Якщо із сайтами, які чітко призначенні для закачування туди нових літературних текстів, усе зрозуміло, то справа із блогами набагато складніша. Найбільше користувачів на ЖЖ; однак доволі нещодавно почав діяти україномовний

сервер блогпост. Технічні можливості, навички – новий ринок послуг, проте необхідний – в електронних журналах юзер губиться й потребує підтримки. Потребує підтримки й структуризація та просування мережевої літератури в мережі. Адже без структуризації дописи у блогах, незважаючи на теги, можуть загубитися й так і залишитися текстами на маргіналі і для маргінесу.

Більш незахищеними з авторської позиції та менш структуризованими виглядають дописи блогерів. Новий юзер чи видавець, який шукає авторів, усе ж таки може обрати тег під назвою “література” й отримати низку дописів, які сам дописувач туди розмістив. Однак тут цілковито зникає роль зовнішньої сторони – у редакції ця функція покладена на редактора. У “мережевій літературі”, якщо ми розглядаємо її як літературу, наявну в мережі, відсутня будь-яка класифікація дописів чи, як ми схильні називати їх, – текстів. Тому юзер-початківець “плаває” в тенетах блогосфери в пошуках того, що його цікавить. Водночас така модель розповсюдження “мережевої літератури” має свою перевагу – ЖЖ-дописувач може стати відомим завдяки вірусному маркетингу, коли один з юзерів ділиться інформацією про нього з іншими поціновувачами літератури.

До речі (на цьому наголошують і самі автори), текст, розміщений у мережі, часто може позбуватися свого первісного вигляду. Приміром, у відповідь на численні коментарі юзерів автор може змінювати його декілька разів. Зокрема, Олесь Бережний переконаний, що “медіум накладає свої вимоги на текст. І текст змінюється, як і його сприйняття. А ще тут відіграє значну роль і змістове наповнення. І безпосередність зв'язку між читачем і автором текстів. Мережева література має відмінну динамічність свого прочитання, актуальности, тривалости тощо” [див.: 10].

На думку Т.і К.Паньо, мережева література пропонує читачам і нових героїв: “Текстовий детермінізм почав дратувати письменників досить давно. По-перше, лінійний текст дуже обмежує автора: він не може, скажімо, у фіналі одночасно і вбити головного героя, і залишити його серед живих. Щоб герой при цьому виявився негідником – і водночас повівся як благородна людина. Хоч як це дивно, та деяким авторам дуже кортіло знайти спосіб реалізації всіх або хоча б кількох можливих фіналів (і не тільки фіналів), які навідалися в їхні геніальні голови у процесі написання твору. Письменникові доводиться вибирати разом із героїнею: сказати “так” чи “ні”, – після чого оповідання котиться суворо одним і тільки одним, визначеним цією відповіддю сюжетним жолобом. А ось якби можна було розробити два сюжети паралельно: в одному вона каже “так”, в іншому – “ні”. І так на кожному життєвому етапі. Але як це зробити на папері? У форматі книжки? Як в соціопитуваннях: якщо ви вибрали “так”, переходьте до сторінки 132, якщо “ні” – продовжуйте з наступної сторінки?” [див.: 5].

Окрім того, у мережевій літературі вже виробилася оригінальна система оцінок та власний сленг (слова “зачот” і “аффтор жжот” свідчать про позитивну оцінку, а репліка “аффттар, выпей йаду” – про негативну); також свідомо змінюється правопис – спостерігається перехід до псевдофонетичного письма, як у пропонуванних прикладах, або до транслітерації латиною; письменники, читачі та критики – усі, хто забажає і кому є що сказати; тексти поєднуються з малюнками та анімацією тощо [див.: 7].

Отже, як стверджує і літературознавець О.Довженко, усесвітній інформаційний простір і нові комунікаційні технології – фактори новітнього письменства, що зумовили генезу зовсім нових жанрових форм:

SMS – “перший в історії літератури епічний жанр з обмеженою кількістю символів. Вимушена стислість робить SMS близьким до афоризму, водночас

зумовлюючи його максимальну інформаційну насиченість. Це суперлаконічна багатофункціональна проза в режимі “real time”. SMS – перший жанр, у якому за непотрібністю відпали граматичні норми”.

Онлайн-форум – групова компілятивна проза полілогічного характеру.

ICQ – множинно-діалогічний жанр, близький, можливо, до античних філософських діалогів.

Чат як ідеальна драматургічна форма. Головна, принципово нова якість – паралельний перебіг декількох діалогів [див.: 9].

Незважаючи на те, що твори мережевої літератури використовують теми масової літератури, мають динамічність і доступність сюжетів, невисокий художній рівень, створення за кліше, величезну кількість читачів-користувачів інтернету, проте вважати й зараховувати інет-літературу до масової все ж таки не можна.

Підбиваючи підсумок, варто визнати, що існування Інтернет-літератури в Україні є фактом, з яким доводиться рахуватися. Її розвиток прямо залежить від розвитку Інтернет-мережі, оскільки без такого середовища “мережева література” не існуватиме. Аналіз текстів засвідчує, що віртуальна література – це не лише нова форма подачі текстів (гіперактивність, інтерактивність, можливість робити текст мультимедійним), а й зародження нових жанрів у сучасній літературі. Доступ до новинок у комп’ютерній галузі, без якого неможлива популяризація мережевої літератури, ставить автора та читача перед можливістю та необхідністю шукати і творити нові жанри. У цьому випадку не форма добирається під текст – автор інтуїтивно розуміє, що прочитання його допису залежить від розміру монітора. Романи та повісті в мережі читати складніше, ніж у друкованому вигляді. Тому дописувачі орієнтуються на малі прозові форми. Попри розуміння, який формат краще підходить у мережевій літературі, усе ж таки необхідно, щоб “мережеву літературу” не лише обговорювали. Найближчим часом виникне завдання структуризації текстів у мережі. Зокрема, слід виокремити твори, які варто надрукувати, враховуючи їхню цінність для суспільства, і твори, що назавжди залишаться віртуальною графоманією. У цих межах тексти насамперед потрібно диференціювати за жанрами, а також дослідити, які саме жанри вже з’явилися, а для яких створено передумови. Особливої уваги потребує сюжетність: у блогерів дописи здебільшого стосуються їх особисто, тому існує побоювання, що в літературі може з’явитися нова течія – сприйняття світу винятково через власне світобачення.

Як мережева література розвиватиметься далі, передбачити практично неможливо. З одного боку, вона навряд чи серйозно потіснить книжку друковану; як сказав під час інтернет-конференції, організованої літературним сайтом “Буквоїд”, відомий поет і книговидавець Сергій Пантюк, відповідаючи на запитання про перспективи у зв’язку з популяризацією Інтернету існування років через 10-20 книговидавців “як класу”: “Думаю, через 10-20 років і до наших людей дійде, що читати годинами з комп’ютерного монітора – украй шкідливо, тому хутчій “зникне як клас” віртуальний простір” [див.: 8]. З другого – іще років десять тому першокласник із мобількою вважався ледь не інопланетянином. А нове буття провокує нове мислення. І хто знає, якими будуть ці провокації.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Вільна* електронна енциклопедія [wikipedia.org](http://uk.wikipedia.org/wiki), <http://uk.wikipedia.org/wiki>
2. *Добуженко О.* Жахи наднового часу // <http://litclub.lviv.ua>

3. *Завадський Ю.* Типологія й поетика мережевої літератури і сучасне західне літературознавство: Дис... канд. філол. наук: 10.01.06 / Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2006.
4. *Мельник Т.* АКТ. “Digital Романтизм”: що таке маргінальність, або література походженням з нету // АРТВертеп <http://artvertep.dp.ua>
5. *Паньо Т., Паньо К.* Слово не для друку // *Дзеркало* тижня. – 2008. – 14-20 черв. – № 22 (701) // <http://www.dt.ua/3000/3994/63246/>
6. *Славінська І.* Мережева література: як цифра стає буквою? // *Українська правда*. Життя. <http://life.pravda.com.ua/>
7. <http://voffka.com/>
8. <http://www.bookvoid.com.ua/chat/>
9. www.ukr.muza.com.ua
10. www.litforum.net.ua

Отримано 09.04.2010 р.

М. Куїв

Ольга Шаф

УДК 821.161.2.-193.3.09.

ОБРАЗИ ГЕОМЕТРИЧНИХ ФІГУР У СОНЕТАХ ЕММИ АНДІЄВСЬКОЇ ОСТАННЬОГО ДЕСЯТИРІЧЧЯ (ЗБІРКИ “ПІВКУЛІ І КОНУСИ”, “РОЖЕВІ КАЗАНИ”)

У статті розглянуто особливості функціонування в сонетних збірках Емми Андієвської останнього десятиріччя (“Півкулі і конуси” (2006), “Рожеві казани” (2007)) образів геометричних фігур в ідейно-естетичному, структурно-поетикальному аспектах, що дозволило провести типологічні паралелі між світоглядними засадами творчості поетеси та філософськими поглядами Платона й піфагорійців, порівняти творчу манеру поезії та малярства української мисткині з художніми засадами кубістичного мистецтва.

Ключові слова: геометричні фігури, геометризм, сфера інобуття, філософія Платона, вчення піфагорійців, кубізм.

Olha Shaf. Geometric figures in Emma Andiyevska's sonnets of the past decade (poetic collections "Hemispheres and Cones", 2006, "Rose Cauldrons", 2007)

The article singles out the functions of geometric figures in Emma Andiyevska's sonnets from the poetic collections of the past decade (“Hemispheres and Cones”, 2006, “Rose Cauldrons”, 2007), concentrating on their ideological, aesthetic, structural, and poetological aspects. This allows to draw typological parallels between the poetess' worldview and the philosophy of Plato and the Pythagoreans, and also to confront the style of the Ukrainian artist's poetry and painting with the stylistic fundamentals of cubism.

Key words: geometric figures, geometrism, sphere of the otherness, philosophy of Plato, Pythagorean doctrine, cubism.

Стрижнем філософської проблематики сонетів Емми Андієвської останнього десятиріччя (беремо до розгляду лише збірки “Півкулі і конуси” (2006) та “Рожеві казани” (2007)) слугує нерозривний сплав онтологічного, космологічного та екзистенціального, що окреслює основні вектори поетичного мислення їхнього автора та зумовлює ідейне надзавдання – *віднайти й художньо втілити істинну суть буття, яка, контрастуючи з традиційним логіко-раціональним баченням світу, постає як інобуття*. Орієнтація поетеси не на поетичну інтерпретацію реальності, а на створення суб'єктивовано-алогічного, хаотичного виміру потойбіччя актуалізує пошук нетрадиційних поетикальних прийомів, альтернативних засобів зображальності. Так, із цією метою образи реалій навколишньої дійсності вводяться в текст Андієвської